

ВЪВЕДЕНИЕ

Реконструкцията на стара порутена сграда в центъра на Момчиловци, в „Посетителски Център”, е свързано със следните приоритети:

- изграждане на национална мрежа от „посетителски центрове” които да бъдат свързани от една страна с достъп до информация за Европейски програми, конкурси и добри практики в областта на устойчивото развитие и управление на риска, а от друга с развитие на местен капацитет по опазване и развитие на местни културни традиции, обичаи и занаяти;
- съхраняване на местното биоразнообразие и природен потенциал, обвързвайки го и с тематичен туризъм и развитие на подходящ за района екологичен бизнес;
- достъп до информация и експериментално приложение на върхови технологии, в областта на възобновяемите енергийни източници (слънце, вятър, геотермия), в областта на енергийната ефективност и екотехнологии;

Идеята е предложена от организацията с идеална цел - Агенция за Устойчиво Развитие и Евроинтеграция, подкрепена инвестиционно от ЕКОЗОНА АД и е със съдействието на Смолянска община. Ще бъде потърсена подкрепа и от Министерство на околната среда и водите и Министерство на регионалното развитие и благоустройството.

В реализацията на проекта са заложили и приоритетите на европейска мрежа ERACOBUILD.

В тази връзка по-долу е представен План на защита на природата в резерват „Момчиловски дол”, които ще бъде елемент от годишната програма на Посетителския Център:

Р Е З Ю М Е на П Л А Н А

Защитата на природата, опазването на биологичното разнообразие и защитените територии са световни и европейски приоритети.

Планът за управление на поддържан резерват “Момчиловски дол” е *специализиран план за съхраняване и опазване на естествения характер и ненарушеност на екосистемите и ландшафта* и отговаря на общоевропейските стандарти за планиране на защитените територии.

Управлението на резервата се осъществява от Министерство на околната среда и водите /МОСВ/ и неговият регионален орган, Регионална инспекция по околната среда и водите /РИОСВ/ - гр. Смолян.

Площта на резервата е 31,1 ха. Тя е изключителна държавна собственост и е разположена на териториите на община Смолян.

Задание

Разработването на Плана се предхожда от Задание, разработено от Националната служба за защита на природата /НСЗП/ и утвърдено от Министъра

на околната среда и водите, през м. август 2002 г. С него са определени обхвата и съдържанието на плана.

Проучвания

Планът за управление на поддържан резерват “Момчиловски дол” е резултат от целенасочени предпланови проучвания и планиране, в периода август 2003 – юли 2004 година.

Направен е преглед на досегашни методики на проучване, оценки и решения за обекта, за да се осигури сравняемост и приемственост на резултатите при разработването на Плана за управление.

Участие на заинтересовани страни

С помощта на включените в колектива местни експерти, още в началната фаза на планиране се осигури процедура на активно участие на заинтересовани институции, организации и лица при формиране и вземане на решения: Областна и общинска администрация гр. Смолян, РИОСВ-Смолян, туристически, спортни, природозащитни неправителствени организации и др.

ОСНОВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ И ОЦЕНКИ

Абиотични фактори

Тази част включва данни за климат, геоложки строеж, хидрология и почви. Резултатите от анализите са коментирани с кратки, обяснителни текстове. Данните от тях са представени в табличен вид.

Екосистеми и биотопи

Хабитатното разнообразие е представено във форма, достъпна за ползване, както от служители, така и от други заинтересовани лица.

Описанието и картирането са направени на базата на Класификацията на палеарктичните хабитати /Clasification of paleartic habitats; CE; Nature and environment No 78/96/.

Един тип природно местообитание е включено в Директива 92/43/ЕС.

Флора и растителност

Флората на поддържан резерват “Момчиловски дол” е запазила до голяма степен оригиналния си облик. Броят на установените представители на висшата флора в границите на резервата е около 170 вида, което е около 4 % от флората на България. От тях консервационно значими са общо 8 вида. Установените лечебни растения са 81 вида.

Залесената площ на ПР е 30.9 ха или 99.4 % от общата му площ и включва основно иглолистни гори.

За основа са използвани наличните горско-стопански карти.

Инвентаризацията е направена на база подотдел, като таксацията е представена в отделно приложение към ПУ.

Фауна

Установени са 21 вида птици и 25 вида бозайници.

В Директива 79/409 са включени 18 вида птици.

Екологична оценка

При екологичната оценка са определени видове, които трябва да бъдат наблюдавани независимо от статуса им на застрашеност в обекта. Избрани са тези, за които са необходими по-нататъшни действия за тяхното опазване.

Специално внимание е обърнато на лечебните растения в обекта.

Културна и социално-икономическа оценка

На база на извършена характеристика е направена оценка, по отношение потенциалните възможности на резервата и доколко те се използват.

При тази оценка приоритет са жителите на съседните общини, общинските и административни служби, детски и младежки структури, медиите.

ДЪЛГОСРОЧНИ ЦЕЛИ И ОГРАНИЧЕНИЯ

Дългосрочни цели

Определянето на целите е направено съгласно изискванията на Закона за защитените територии и приетата система за категоризация на Международния съюз за защита на природата IUCN. Въз основа на направените характеристики и оценки са формулирани следните дългосрочни цели:

- I.** Съхраняване и опазване на естествения характер и ненарушеност на екосистемите и ландшафта
- II.** Осигуряване на възможности за природозащитно образование и интерпретация
- III.** Насърчаване на научни изследвания
- IV.** Усъвършенстване политиката на управление и специализирана охрана на поддържания резерват

Ограничения

Степените на влияние на ограниченията/заплахите върху целите са определени от експертите, разработили отделните части на плана за управление. Оценката е направена по точкова система, по отношение на влиянието им върху постигане на поставените главни цели и по отношение на териториалния им обхват.

НОРМИ, РЕЖИМИ, УСЛОВИЯ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Предложените режими и норми целят преодоляване или ограничаване на въздействието на заплахите, идентифицирани в Част 2, осигуряване на условия за контрол и взимане на управленски решения.

Определени са режими и норми по дейности за територията на поддържания резерват, а именно: при извършване на поддържащи и възстановителни дейности, регулиране числеността на животински видове, при преминаване през обекта и при извършване на научни дейности.

ПРОГРАМИ, ПРОЕКТИ, ДЕЙНОСТИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЧИ И ПРЕДПИСАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ И ПОЛЗВАНЕ

Програми и проекти

Целта при определянето на програмите и проектите е мотивиране на отговорно поведение сред тези, които се грижат за резервата и сред посетителите.

Въз основа на оценката на отговорностите на РИОСВ, за периода на действие на Плана, са предвидени за изпълнение следните групи програми и проекти:

- I.** Комплексен дългосрочен мониторинг за опазване и поддържане на биоразнообразието в поддържан резерват “Момчиловски дол”
- II.** Информационно осигуряване
- III.** Връзки с обществеността и природозащитно образование
- IV.** Координация на научни изследвания и публикации
- V.** Институционално развитие на РИОСВ и обучение

Част от планираните проекти и дейности, които ще се изпълняват пряко от служителите на РИОСВ, в рамките на служебните им задължения, са включени в т.4.2. “Оперативни задачи”.

Дейността на РИОСВ е основна гаранция за прилагане на плана за управление. Ето защо, на нейното усъвършенстване, както и на повишаването на квалификацията на персонала е отделено специално значение.

Географска информационна система

За територията на резервата е съставена актуална, атрибутна и графична база данни и е формирана съвременна географска информационна система, като елемент от ГИС на всички защитени територии. Представена е ГИС, със съвместени и работещи заедно и поотделно атрибутна и графична база данни, в съответствие с изискванията на Заданието.

Картен материал приложен към съответните части на Плана за управление

За целите на Плана за управление са изработени и приложени 5 бр. карти.

Приложени към Плана за управление на хартиен и магнитен носител:

- Характеристика на горско дървесната растителност.
- Нормативни документи, писма, становища, и протоколи от работни срещи.

Приложени към Плана за управление на магнитен носител:

- Отчети от проучвания и изследвания, извършени в процеса на разработване на Плана за управление.

- Географска информационна система, вкл. реални геодезически координати в метри /координатна система от 1970 г./ за границите на резервата, на магнитен носител